

Analiza poreznog sustava Republike Hrvatske

Kasumović, Ankica

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:107:330647>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository](#)

Image not found or type unknown

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

ANKICA KASUMOVIĆ

ANALIZA POREZNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE
ANALYSIS OF THE TAX SYSTEM OF THE REPUBLIC OF CROATIA

Završni rad

Gospić, 2017.

VELEUČIČIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Poslovni odjel

Stručni studij Ekonomika poduzetništva

**ANALIZA POREZNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE
ANALYSIS OF THE TAX SYSTEM OF THE REPUBLIC OF CROATIA**

Završni rad

MENTOR:

Dr.sc. Mehmed Alijagić, prof.v.šk.

STUDENTICA:

Ankica Kasumović

MBS: 0296001497/06

Gospić, rujan 2017.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

Prilog 1.

POSLOVNI odjel

Gospić, 20.06. 2017.

ZADATAK

za završni rad

Pristupniku ANKICA KASUMOVIC' MBS: 0296001497/06

Studentu stručnog studija EKONOMIKE PODUZET. izdaje se tema završnog rada pod nazivom

ANALIZA POREZNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Sadržaj zadatka :

PRISTUPNICA MOGA OBUHVATITI POREZNI SUSTAV
KAKO NA DRŽAVNOJ TAKO I NA ŽUPANIJSKOJ / OPĆINSKOJ
BAZINI. POSEBAN OSVET NA PRAVOSTAVANJE POREZNIH
GRUPINA TE DETALJNO OBJAŠNJENJE USTROJSTVA
POREZNE UPRAVE, NAČINA FUNKCIJE I DJELOKRUGA
MEZINA DADA.

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: MEHMO ALIAGIC' zadano: 20.06.2017.
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Pročelnik odjela: V. Ruzić predati do: 30.09.2017.
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Student: ANKICA KASUMOVIC' primio zadatak: 20.06.2017. ANKICA KASUMOVIC'
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom „**Analiza poreznog sustava Republike Hrvatske**“ izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora dr.sc. Mehmeda Alijagića, prof.v.šk.

Ankica Kasumović

, Ankica Kasumović
potpis

SAŽETAK

Tema završnog rada je analiza poreznog sustava Republike Hrvatske. U radu je autorica obuhvatila sljedeća poglavlja; teorijske osnove poreza i oporezivanja, pojam i karakteristike poreza, klasifikacija (vrste) poreza, ciljevi oporezivanja, porezna načela, po Autorica je posebnu pozornost pridodala poreznim skupinama u RH te obrazloženju kako one djeluju i koju ulogu imaju u životu građana kao obveznim davanjima.

Ključne riječi: porez, porezna uprava, obvezna davanja.

SUMMARY

The topic of final work is an analysis of the tax system of the Republic of Croatia. The paper covers the following chapters; theoretical principles of taxation and taxation, the concept and characteristics of the tax, the classification (types) of tax, the objectives of taxation, the tax principles, the author has paid particular attention to the tax groups in the Republic of Croatia and the explanation of how they act and their role in the life of citizens as mandatory giving.

Key words: tax, tax administration, mandatory grants.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. TEORIJSKE OSNOVE POREZA I OPOREZIVANJA	2
2.1. Pojam i karakteristike poreza	3
2.2. Klasifikacija (vrste) poreza	6
2.3. Ciljevi oporezivanja	7
2.4. Porezna načela	8
3. POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE	10
3.1. Institucionalni i pravni okvir poreznog sustava Republike Hrvatske	12
3.2. Struktura poreza u poreznom sustavu Republike Hrvatske	15
3.2.1. Struktura po poreznim oblicima (vrstama)	16
3.2.2. Struktura po teritorijalnoj pripadnosti (razinama vlasti)	17
3.2.2.1. Državni porezi	17
3.2.2.2. Županijski porezi	22
3.2.2.3. Gradski i općinski porezi	29
3.2.2.4. Zajednički porezi	33
4. KARAKTRISTIKE POREZNOG SUSTAVA RH U ODNOSU NA POREZNE SUSTAVE ČLANICA EU	35
5. ZAKLJUČAK	38
6. LITERATURA	

1. UVOD

Pojava poreza stara je gotovo koliko i civilizacija. Svaka država naplaćivala je porez, odnosno u ranije vrijeme ubirala danak, na svoj način.

Porezi su obvezna davanja pa samim tim imaju veliku ulogu kako u prihodima države tako i u davanjima građana.

Kako sve države, tako i Hrvatska ima svoj porezni sustav koji je usklađen sa smjernicama Europske unije i posjeduje slične karakteristike kao porezni sustav država članica.

Porezni sustav Republike Hrvatske razvrstan je u 5 skupina, a to su: državni porezi, županijski porezi, općinski ili gradski porezi, zajednički porezi te porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću.

Kroz navedene podjele pokušat će se objasniti koje su to vrste poreza, odnosno u koju podjelu spadaju, koja je njihova uloga u državnom proračunu te za što se koriste sredstva pribavljena u obliku poreznih davanja.

2. TEORIJSKE OSNOVE POREZA I OPOREZIVANJA

Nastanak poreza star je gotovo koliko i civilizacija. Ne postoji niti jedna civilizacija koja nije ubirala poreze.

Iako su se porezi pojavili vrlo rano, u Egiptu se već za dinastije Ptolemejevića (305. do 30.pr.Kr.) prikupljala glavarina. Stare su civilizacije obilježavali drugačiji oblici financiranja države, npr. Vlasništvo vladara nad cjelokupnom imovinom ili vlasništvo nad zemljom i prirodnim resursima.

U društvima koja su se temeljila na robnom gospodarstvu, vladari su oporezivali svoje podanike uzimajući od njih dio ljetine. U staroj su Grčkoj poreze plaćali samo robovi i stranci. U Rimu su isprva svi građani plaćali porez u obliku glavarine, ali je on bio napušten u doba uspona carstva i velikog bogatstva stečenoga ratnim osvajanjima. U I.st.pr.Kr. uvedeni su porezi na zemlju i nasljedstvo, a zatim i drugi oblici poreza, kao npr. porezi na žito i sol. U srednjem su vijeku na području Europe postojali različiti porezi (porezi na zemlju, na nasljedstvo, glavarine, različite pristojbe i naknade), koji su se plaćali kraljevima, plemstvu, a ponajviše Crkvi.

Gradovi su prikupljali poreze na imovinu, kao i poreze na promet određenim vrstama dobara. Nestankom feudalizma i stvaranjem jakih centraliziranih država jača oslanjanje na prihode od vlastite imovine vladara te od poreza na zemlju, a zatim na prihode od prometa različitim dobrima za široku potrošnju.

Tada se prvi put javio otpor prema porezima na potrošnju, za koje se smatralo da više opterećuju siromašne od bogatih.

Potkraj XIX. i poč. XX.st. sve se veća pozornost poklanja pravednosti u oporezivanju i izdašnosti poreznog sustava te su se pojavili porezi na dohodak. Oni su isprva bili razmjerni, a zatim se, u većini zemalja poč.XX.st., uvelo i progresivno oporezivanje dohotka.

Poreze nameću administrativne jedinice (država, lokalne vlasti), radi pribavljanja sredstava za podmirivanje javnih potreba kao što su: plaćanje vojske i policije, financiranje obrazovnog sustava, izgradnja prometnica i vodovoda, pomoć za siromašne i nezaposlene i sl.

Iako je svrha poreza ponajprije prikupljanje prihoda radi financiranja rashoda, tj. ostvarivanje fiskalnih ciljeva, oni se mogu primijeniti i kao instrument različitih ekonomskih politika. Tako porezi mogu utjecati na raspodjelu dohotka, ostvarivanje veće zaposlenosti ili stabilnosti cijena.

Al Capone – „Lice s ožiljkom“, ozloglašeni gangster i zločinački vođa, nije nikad bio osuđen zbog svojih mnogobrojnih nasilnih zločina. Ipak je na kraju završio u zatvoru zbog porezne utaje. Zanimljivo je opasku Bena Franklina kako „na svijetu nije ništa sigurno osim smrti i poreza“.

„Kada je 1789. Franklin postavio ovu svoju tvrdnju, prosječni je Amerikanac izdvajao manje od 5 posto svoga dohotka na poreze, a tako je bilo i sljedećih stotinu godina. Međutim, tijekom dvadesetog stoljeća, porezi su u životu obične osobe postali važniji nego ikad. Danas svi porezi zajedno – uključujući poreze na dohodak pojedinca, poreze na dobit poduzeća, poreze na promet i poreze na imovinu – čine oko trećinu dohotka prosječnog Amerikanca. U mnogim europskim zemljama, udio poreza još je veći.“ (*Mankiw, 2006.*)

2.1. Pojam i karakteristike poreza

Porezi su obvezna davanja koja bez izravne i trenutne protu usluge država uzima od osoba i poduzeća da bi pomoću prikupljenog novca financirala javne rashode.

Jednostavnije rečeno, svi moramo plaćati dio svojih prihoda državi. U suvremenim državama porezi su najvažniji izvor državnih prihoda, a od ostalih izvora državnih prihoda razlikuju se po tome što se prikupljaju na osnovi prisile i što nisu protunaknada za neku državnu uslugu.

Karakteristike poreza tj. bitne komponente – osobitosti poreznih davanja su sljedeće:

- Derivativnost,
- obvezatnost pod prijetnjom prisile,
- ubiru se u općem javnom interesu,
- nedestiniranost,
- plaća se u pravilu u novcu,
- nema izravne protu usluge za plaćeni porez,

- plaćaju se po teritorijalnom načelu,
- nepovratne su naravi.

Derivativnost

Ekonomska snaga države ogleda se u oporezivanju drugih pravnih osoba iz dohotka i imovine poreznih obveznika. Derivativnost poreza se očrtava i u tome što država izvodi svoju financijsku moć, svoje prihode iz ekonomske moći drugih pravnih i fizičkih osoba nad kojima ima porezni suverenitet, a ne iz svoje gospodarske djelatnosti ili iz svojih vlasničkih i drugih prava i ovlaštenja. Prihodi ubrani oporezivanjem uvrštavaju se u derivativne ili izvedene prihode države.

Obvezatnost plaćanja

Prijetnja uporabe državno pravne prisile proizilazi iz samog naziva tog financijskog instituta (namet, daća, dažbina). Prisilnost se ispoljava u trenutku poreznih davanja, a ne u momentu uvođenja poreznih obveza. Danas u skoro svim demokratskim zemljama svijeta porezi se uvode dragovoljno po ustavu, po utvrđenoj demokratskoj parlamentarnoj proceduri njegovo uvođenje nije akt prisile. U trenutku dospijeća plaćanja porezni obveznik je trajno obavezan plaćati porez na što ga država može ako je potrebno prisiliti na razne načine. Bez obveznosti i prisile nema ni poreza. Prisila je jedna od bitnih osobitosti prihoda.

Ubiranje u općem javnom interesu

Teži se što većoj maksimalizaciji opće koristi, u protivnom bi bilo javne potrebe racionalnije zadovoljavati na individualnoj razini. Porezi su namijenjeni za financiranje rashoda općeg javnog interesa.

Nedestiniranost

Namjena trošenja nije unaprijed određena što znači da se mogu koristiti za namirivanje svih državnih rashoda. Porezni prihodi slijevaju se u opću masu državno-proračunskih sredstava bez prethodnog vezanja za pojedine jasne subjekte i potrebe. U novije vrijeme sve se češće susrećemo s pojavom da se dio ili ukupan iznos ubran primjenom jednog ili više poreza upotrebljava za financiranje unaprijed predviđenih izdataka i to su tzv. državni porezi (npr. porez na naftu rabi se za izgradnju cestovnih prometnica).

Novčani prihodi

Obračunavaju se i plaćaju u novcu. To je svojstveno za robno-novčana gospodarstva što se uglavnom danas i vrši u svijetu. Mogu se odmjeravati i plaćati i u naturi ali to je rijedak

slučaj, znači u izuzetnim okolnostima kao što su: rat, poratno stanje, ekonomske i društvene krize, društveni poremećaji.

Nema izravne protunaknade

Porezni obveznici o uplaćenom porezu ne mogu od države tražiti izravnu protunaknadu dok to nije slučaj kod pristojbi i dijelom kod doprinosa. Rečeno ne znači da porezni obveznici nemaju nikakvih koristi od novčanih uplata, naprotiv te su protuusluge korisne i brojne, u biti neizravne i univerzalne. Porezima se financiraju rashodi iz obrazovanja, kulture, športa, znanosti, socijalne skrbi, zdravstvene zaštite, mirovinskog osiguranja i sl., obrana državnih granica, zaštita unutarnjeg poretka i sl. Sve navedeno osigurano je i omogućeno svim građanima neovisno o tome jesu li platili porez i u kojem iznosu. Korist nije izravna i nije ekvivalentna plaćenom porezu što znači da koristi imaju svi građani bez obzira na visinu njihovih poreznih davanja.

Teritorijalno načelo

Porezna obveza tereti sve osobe na teritoriji države koja na osnovi svog fiskalnog suvereniteta uvodi poreznu obvezu neovisno o tome jesu li te osobe domaći ili pak strani državljani. Osnovno je za porezna plaćanja da su te osobe na teritoriji države koja vrši oporezivanje, znači nositelji određenih prihoda (dobit, renta, dohodak) ili pak vlasnici određenih nekretnina. Možemo zaključiti da za porezna davanja je odlučujuća teritorija date države, teritorijalnost. Postoje određeni izuzeci (npr. u poreznom sustavu SAD-a pri oporezivanju poreza na dohodak odlučujuće je načelo državljanstvo, a ne teritorijalnost).

Nepovratna narav

Nepovratnost poreza je ona osobitost kod koje dolazi do izražaja promjena vlasničkih odnosa nad stvarima, najčešće novac se ubire od pravnih i fizičkih osoba u ime javnih interesa. Ubrani prihodi postaju vlasništvo države, odnosno njenih javno-pravnih kolektiva što znači da nema obveze da ih vrati kao što je to slučaj kod javnih zajmova. (*Alijagić, M., 2015.*)

2.2. Klasifikacija (vrste) poreza

Sistematizacija i klasifikacija poreza na pojedine oblike vrši se prema određenim zajedničkim obilježjima, a radi lakšeg izučavanja pravnih, ekonomskih, financijskih, socijalnih, tehničkih i drugih oblika djelovanja oporezivanja. Podjela poreza i istjecanje karakteristika pojedinih poreznih oblika omogućava istraživanje:

- prednosti pojedinih poreznih oblika,
- nedostatak pojedinih poreznih oblika,
- adekvatnost broja poreznih oblik,
- određivanje ciljeva koji se mogu odabrati kroz djelovanje pojedinih poreznih oblika, kao i njihovu primjenu u poreznoj i ekonomskoj politici,
- međunarodno oporezivanje strukture i djelovanje poreznih sustava i tarife.

Ekonomska klasifikacija poreza **je:**

- **Porezi na imovinu**
- **Porezi na prihode i**
- **Porezi na potrošnju.**

Najprihvaćenija (osnovna) klasifikacija poreza je slijedeća:

- (1) redoviti i izvanredni porezi
- (2) osnovni i dopunski porezi
- (3) reparticijski (kontingentni) i kvotni porezi
- (4) centralni i lokalni porezi
- (5) fundirani i nefundirani porezi
- (6) opći i namjenski porezi
- (7) subjektivni (osobni) i objektni porezi
- (8) katastarski i tarifni porezi
- (9) izravni i neizravni porezi
- (10) sintetički i analitički porezi

2.3. Ciljevi oporezivanja

Ciljevi oporezivanja mogu se podijeliti na:

Fiskalne – Porezi imaju fiskalni cilj onda kada im je jedina svrha prikupljanje financijskih sredstava potrebnih za podmirenje javnih rashoda tj. pokriće javnih potreba. Porezi su nekad imali isključivo fiskalne ciljeve, međutim danas u svim tržišnim ekonomijama porezi pored fiskalnih imaju i značajne nefiskalne ciljeve.

Ekonomski ciljevi – ciljevi koji treba da se ostvare u sferi reguliranja domaće agregatne potražnje, potrošnje, utjecaja na zaposlenost itd. Po modernim shvaćanjima cilj oporezivanja nije u tome da se oduzima novac tj. dohodak u korist fiskusa države, već da se ostvari manje dohotka u rukama poreznih obveznika.

Socijalni ciljevi – socijalna politika ogleda se u tome što će uvođenje ili ukidanje poreza djelovati na formiranje odnosno ispravljanje odnosa, u materijalnom položaju (osobe s visokim primanjima) i to putem oporezivanja alkoholnih pića ili luksuzne robe. Progresivnim poreznim zahvatanjem dohodak bogatih „oduzima“ se u korist siromašnih slojeva stanovništva.

Demografski ciljevi oporezivanja - Porezima se mogu ostvariti i željeni ciljevi i na polju demografske politike. Npr porezi na samce, razni poticaji na sklapanje braka, gdje je cilj povećanje nataliteta u bogatim natalitetno ugroženim zajednicama, a to su sve države EU-e, posebice Švedska, Norveška, Francuska, Austrija. Ili pak suprotno u mnogoljudnim zajednicama kao što su Kina, Indija, Bangladeš, Indonezija, idr. Pokazuju se porezne i druge mjere za zaustavljanje populacijske ekspanzije. (*Alijagić, M., 2015.*)

2.4. Porezna načela

U svakom poreznom sustavu prihvaćena su opća pravila na kojima se porezni sustav temelji. Ta pravila su poznata kao porezna načela.. Svaki porezni sustav se mora oslanjati na porezna načela. Porezna načela se vezuju za porezni sustav u cjelini, a ne i za svaki pojedinačni porezni oblik u tom sustavu. Porezna načela treba da omoguće ispunjavanje određenih ciljeva porezne politike koji se u danom trenutku postavljaju. Porezna načela važe za porezni sustav u cjelini, a ne i za svaki pojedinačni porezni oblik u tom sustavu. Porezna načela po A. Smithu su:

- 1) građani svake države su dužni učestvovati u podmirivanju njenih rashoda razmjerno dohotku koji ostvaruju;
- 2) porezna obveza mora biti točno utvrđena;
- 3) svaki porez treba da se naplaćuje u najpogodnije vrijeme i na način da ubiranje poreza bude što ugodnije;
- 4) troškovi ubiranja poreza se moraju svesti na najmanju razinu.

Prema Wagneru postoje 4 skupine načela, a to su: financijska načela, ekonomska načela, socijalna načela i financijsko-administrativna načela.

Financijska načela oporezivanja - imaju isključivo fiskalni karakter i učinak. Državi treba osigurati priliv sredstava. Prema ovim načelima porezi trebaju biti izdašni u toj mjeri da pokriju sve državne rashode. U grupu ovih načela spadaju načelo izdašnosti i načelo elastičnosti (prilagodljivosti).

Ekonomska porezna načela - danas imaju najvažnije mjesto i značaj. Prema ekonomskim načelima metoda oporezivanja u jednoj državi treba biti stabilna, a ne da ugrožava ekonomsku egzistenciju poreznog obveznika. Ovo znači da porezi ne bi trebali da budu suviše visoki. Ovim načelom se izravno utječe na ekonomski položaj i uvjete privređivanja svakog ekonomskog subjekta – poreznog obveznika. Porez smanjuje kupovnu snagu poreznog obveznika – njegovu potražnju, što dalje lančano ima značajne mikro i makro ekonomske implikacije. U ovu skupinu spadaju slijedeća načela: načelo učinkovitosti, načelo umjerenosti

poreznog opterećenja, načelo izbora poreznog izvora, načelo fleksibilnosti, načelo stabilnosti poreznog sustava, načelo identiteta poreznog destinara i nositelja poreznog tereta.

Socijalna porezna načela - odnose se na efekte oporezivanja na socijalnom planu. Kod plaćanja poreza dolazi do promjena u socijalnoj strukturi stanovništva i različitosti u društvenom položaju poreznih obveznika. Poreznom obvezniku nije svejedno u kakvom se položaju nalazi po pitanju plaćanja poreza u odnosu na svoje sugrađane. Pri utvrđivanju porezna politike vodi se računa da porezi budu pravedni. Pravednim se smatra ono oporezivanje koje je opće i ravnomjerno raspoređeno na sve porezne obveznike, pa se otud socijalno – politička načela pojavljuju u dva oblika: načelo univerzalnosti (sveobuhvatnosti) porezne obveze i načelo ravnomjernosti.

Financijsko – administrativna porezna načela - predviđaju zahtjev da ubiranje poreza ne prate visoki troškovi. Ova načela obuhvaćaju: načelo zakonitosti poreza i načelo minimalizacije administrativnih troškova i minimalizacije troškova plaćanja poreza. (*Alijagić, M.,2015.*)

3. POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

Porezni sustav Republike Hrvatske suvremen je sustav, usklađen sa smjernicama Europske unije i posjeduje slične karakteristike kao porezni sustav država članica.

Pri nastanku poreznog sustava Republike Hrvatske može se reći da su najviše utjecaja imale promjene nastale u socioekonomskom i političkom životu u ranim devedesetima, odnosno promjene uvjetovane raspadom Jugoslavije.

Zbog ratnih vremena i okupacije Hrvatska je relativno kasno izvršila reformu poreznog sustava. Promjene u gospodarstvu Hrvatske značile su i promjene u poreznom sustavu, kao dijelu ukupnog gospodarskog sustava.

Još 1992.godine mogle su se naslutiti pripreme za sveobuhvatnu reformu fiskalnog sustava. U okviru toga porezni sustav je okarakteriziran prilagodbama naslijeđenog poreznog sustava za transformaciju društvenog u privatno vlasništvo. Zaključak Ministarstva financija Republike Hrvatske bio je da je popravljjanje i prilagođavanje „naslijeđenih“ zakona o oporezivanju neprimjereno te je odlučeno da se izgradi novi porezni sustav temeljen na iskustvima i načelima zapadnih zemalja koje imaju razvijeno tržište i političku demokraciju. Za taj posao bili su angažirani njemački stručnjaci čiju je grupu predvodio prof. dr. Rose Manfred. Reforma poreznog sustava provedena je u dvije faze. U prvoj fazi definirani su načini oporezivanja fizičkih osoba i pravnih subjekata te je reorganizirana porezna administracija dok su u drugoj fazi bili definirani posredni porezi te uvođenje poreza na dodanu vrijednost. (*Kliment,Dražić,2005*)

Hrvatska danas ima suvremeni porezni sustav usklađen sa smjernicama Europske unije. Primjenjuje 57 Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje je sklopila i preuzela, te koji čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske na način da su po pravnoj snazi iznad zakona.

Poduzetnička i tržišna sloboda temelj su gospodarskog ustroja Republike Hrvatske. Republika Hrvatska osigurava svim poduzetnicima (domaćim i stranim), jednak pravni

položaj na tržištu. Inozemnom ulagaču jamči se slobodno iznošenje dobiti i uloženog kapitala. Hrvatski je porezni sustav usporediv s poreznim sustavima – članica EU, a utemeljen je na skupu izravnih i neizravnih poreza.

Važećim poreznim sustavom utvrđeni su:

- Porez na dobit,
- Porez na dodanu vrijednost,
- Trošarine i posebni porezi: trošarinski sustav oporezivanja alkohola i alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energenata i električne energije, posebni porezi na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove, poseban porez na bezalkoholna pića, poseban porez na kavu, poseban porez na luksuzne proizvode, poseban porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila,
- Porez na nasljedstva i darove,
- Porez na cestovna motorna vozila,
- Porez na plovila,
- Porez na automate za zabavne igre,
- Prirez porezu na dohodak,
- Porez na potrošnju,
- Porez na kuće za odmor,
- Porez na korištenje javnih površina,
- Porez na dohodak,
- Porez na promet nekretnina,
- Porez na dobitke od igara na sreću.

Porezni sustav Republike Hrvatske (RH) je pluralan što znači da ima više poreznih oblika: državni - županijski - gradski ili općinski te - zajednički porezi.

Načela poreznog sustava RH su:

- porezima opskrbiti proračun kroz novac (treba prikupiti dostatnu količinu novca za pokrivanje rashoda)
- porezna neutralnost,
- porezni sustav mora omogućiti ravnomjernu i pravednu raspodjelu poreznog tereta

- mora biti jednostavan i jeftin
- treba povećati privlačnost ulaganja za inozemne investitore.

3.1. Institucionalni i pravni okvir poreznog sustava Republike Hrvatske

Sukladno Zakonu o Poreznoj upravi te Uredbi o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija, Porezna uprava upravna je organizacija u sustavu Ministarstva financija a djeluje pod nazivom: Ministarstvo financija, Porezna uprava.

Temeljna zadaća porezne uprave je primjena i nadzor primjene poreznih propisa o prikupljanju doprinosa.

Zakonom su propisane tri vrste nadzora koju provodi Porezna uprava: **neizravni nadzor** je postupak koji provode službenici Porezne uprave radi utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje kontrolom prikupljenih podataka i dokumentacije dostavljene od poreznog obveznika i drugih osoba; **provjera** je postupak koji provode službenici Porezne uprave radi utvrđivanja određene činjenice bitne za oporezivanje, dok je **porezni nadzor** postupak koji provode ovlašteni službenici Porezne uprave radi provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje neposredno kod poreznih obveznika i drugih osoba.

Poreznom upravom upravlja ravnatelj koji ujedno upravlja i radom Središnjeg ured, državni je dužnosnik s položajem pomoćnika ministra financija a imenuje ga i razrješava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra financija. U radu mu pomažu zamjenik ravnatelja i pomoćnici ravnatelja. (*Zakon o poreznoj upravi, NN 148/2013*)

Ustrojstvo Porezne uprave

Ustrojstvo Porezne uprave odnosi se na organizaciju:

- Središnjeg ureda,
- Područnih ureda te
- Ispostava područnih ureda.

Središnji ured ima sjedište u Zagrebu, obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose, između ostalog, u dijelu oporezivanja na:

- ✓ Predlaganje promjena porezne politike, pripremu i izradu nacrtu prijedloga zakona i podzakonskih općih akata radi unapređenja poreznog sustava i učinkovitijeg ubiranja poreza,
- ✓ Praćenje provedbe propisa i donošenje uputa, mišljenja, naputaka i sl.,
- ✓ Utvrđivanje, nadzor i naplatu poreza kod velikih obveznika,
- ✓ Koordiniranje i nadzor rada područnih ureda,
- ✓ Pripremanje prijedloga stajališta RH, osiguravanje međunarodne pravne pomoći i administrativnu suradnju u odnosima s državama EU, trećim državama i međunarodnim organizacijama.

Područni uredi osnivaju se za obavljanje poslova Porezne uprave na određenom teritorijalnom području ili za određene porezne obveznike. To su:

1. Područni ured Zagreb sa sjedištem u Zagrebu za Grad Zagreb,
2. Područni ured Središnja Hrvatska sa sjedištem u Karlovcu za Zagrebačku županiju, Krapinsko-zagorsku, Sisačko-moslavačku i Karlovačku županiju,
3. Područni ured Sjeverna Hrvatska sa sjedištem u Varaždinu za Varaždinsku, Koprivničko-križevačku, Bjelovarsko-bilogorsku i Međimursku županiju,

4. Područni ured Slavonija i Baranja sa sjedištem u Osijeku za Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku, Brodsko-posavsku, Osječko-baranjsku i Vukovarsko-srijemsku županiju,
5. Područni ured Istra, Primorje, Lika sa sjedištem u Rijeci za Primorsko-goransku, Ličko-senjsku i Istarsku županiju.
6. Područni ured Dalmacija sa sjedištem u Splitu za Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku županiju,
7. Ured za velike porezne obveznike sa sjedištem u Zagrebu.

Radom područnog ureda upravlja pročelnik te za svoj rad i rad ureda odgovara zamjeniku ravnatelja, ravnatelju i ministru financija.

Ispostave područnih ureda, osnivaju se za obavljanje poslova iz djelokruga područnih ureda, a ustrojavaju se za područje jednog ili više gradova, jedne ili više općina ili jedne ili više gradskih četvrti, odnosno dijelova gradskih četvrti. Ispostava je stvarno i mjesno nadležna za porezne obveznike sa sjedištem, odnosno prebivalištem na području tih ispostava.

Ispostavom područnog ureda upravlja voditelj ispostave područnog ureda te za svoj rad i rad ispostave područnog ureda odgovara pomoćniku pročelnika i pročelniku.

Ispostave područnih ureda upravne i druge stručne poslove koji se prvenstveno odnose na:

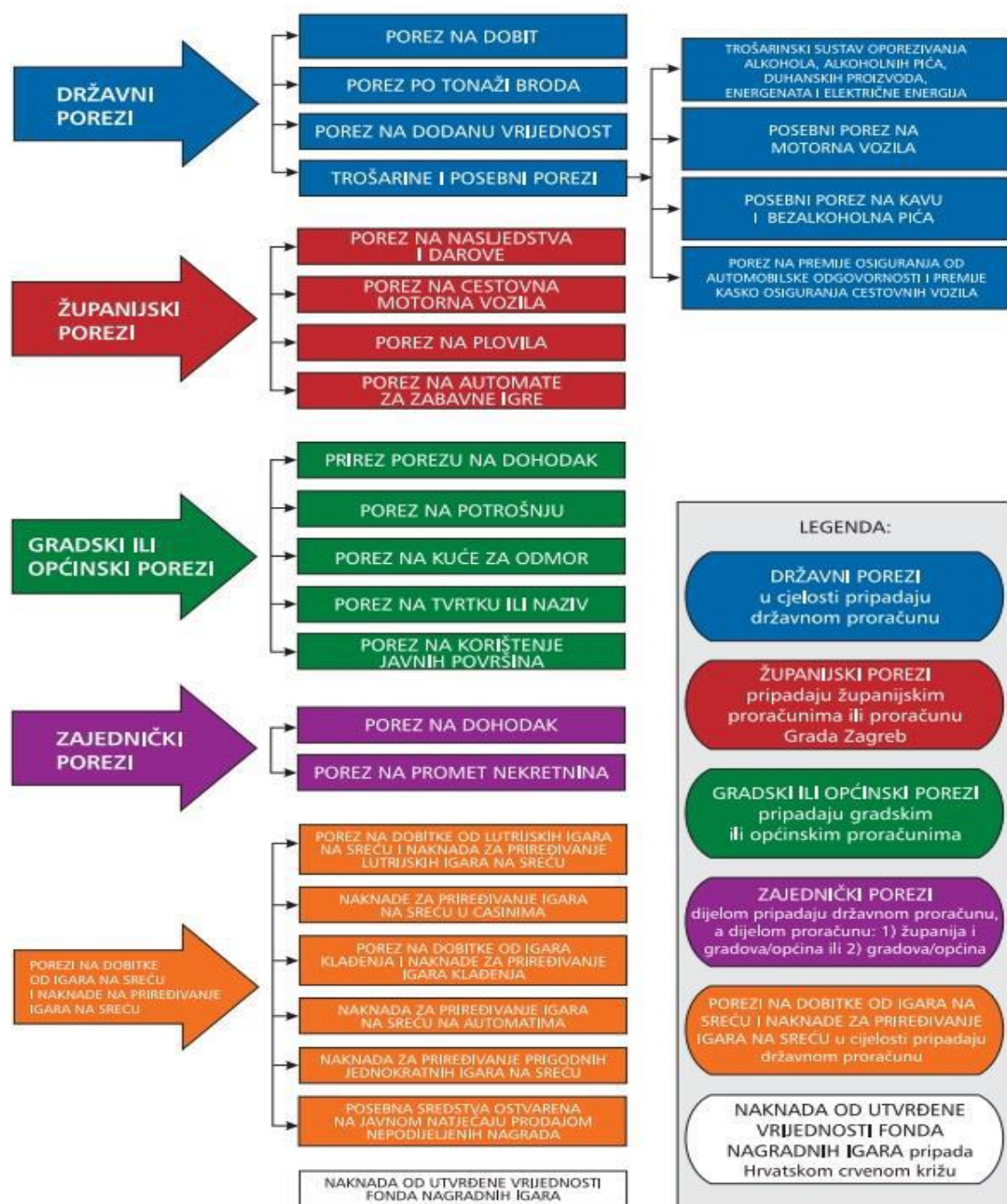
- ✓ Registraciju poreznih obveznika i vođenje registra poreznih obveznika,
- ✓ Zaprimanje poreznih prijava, utvrđivanje pravodobnosti, zakonitosti i pravilnosti podnesenih poreznih prijava i obradu poreznih prijava,
- ✓ Utvrđivanje osnovice poreza i porezne obveze u prvom stupnju, evidentiranje poreznih obveza u poreznom knjigovodstvu, povrat i preknjiženje poreza,
- ✓ Provođenje provjere,
- ✓ Provođenje neizravnog nadzora,
- ✓ Utvrđivanje i analizu rizika u poštivanju poreznih propisa,
- ✓ Podnošenje optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka i izdavanje prekršajnih naloga,
- ✓ Izdavanje potvrda o činjenicama o kojima Porezna uprava vodi službenu evidenciju,
- ✓ Određivanje, dodjeljivanje i vođenje evidencije o OIB-u.

(Zakon o poreznoj upravi, NN 148/2013)

3.2. Struktura poreza u poreznom sustavu Republike hrvatske

Ukoliko bi hrvatski porezni sustav prikazali sukladno pripadnosti poreznih prihoda, tada bi porezne skupine bile sljedeće:

Slika 1:Porezne skupine u RH

Izvor: https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/PorezniSustav_2012.pdf

3.2.1. Struktura poreza po porezni oblicima (vrstama)

Porezi se mogu podijeliti na više načina:

- prema vrsti porezne osnovice (npr. porez na dohodak, porez na potrošnju)

- prema razini državne vlasti kojoj pripada porezni prihod (npr. državni porezi, županijski porezi)
- prema tome koje kategorije stanovnika više opterećuju (npr. progresivni ili regresivni porezi).

Ipak se najčešće spominje njihova podjela na **izravne i neizravne**.

Izravni porezi su oni koje uplaćujemo osobno ili ih za nas uplaćuje poslodavac u državnu blagajnu. Ti se porezi zaračunavaju u određenom postotku na naš dohodak ili imovinu i po pravilu se ne mogu prevaliti na drugoga. To znači da onaj tko porez plaća, porez i snosi. Izravni su porezi, na primjer, porez na dohodak koji plaćamo iz plaće, autorskog honorara ili obrta, porez na dobit koji plaćaju poduzeća.

Neizravne poreze ne snosi onaj tko ih uplaćuje u državni proračun, već ih najčešće prevaljuje na druge. Porezni obveznici neizravnih poreza kroz cijenu svojih dobara i usluga prevaljuju teret tih poreza na krajnjeg potrošača, tj. na građane. Najpoznatiji neizravni porez je porez na dodanu vrijednost (PDV).

Temeljni izravni porezi su:

- Porez na dobit
- Porez na dohodak
- Prirez porezu na dohodak

Temeljni neizravni porezi su:

- Porez na dodanu vrijednost
- Trošarine
- Porez na promet nekretnina

Ostalim poreznim prihodima može se smatrati cijela skupina lokalnih poreza (županijski, općinski i gradski) carine i doprinosi za socijalno osiguranje.

3.2.2. Struktura po teritorijalnoj pripadnosti (razinama vlasti)

3.2.2.1. Državni porezi

Državni porezi u potpunosti pripadaju državnom proračunu. Prihodi od poreza na dohodak dijeli se između države, općine, grada i županije, dok se porez na promet nekretnina dijeli između države, općine i grada.

Porez na dobit

Porez na dobit jest porez što ga trgovačka društva plaćaju na ostvarenu dobit, tj. na razliku prihoda i rashoda. Taj se porez u drugim zemljama obično naziva porezom na dohodak trgovačkih društava, tj. pravnih osoba, za razliku od poreza na dohodak koji plaćaju fizičke osobe. Hrvatska poreznopravna terminologija ne poznaje sintagmu poreza na dohodak trgovačkog društva, nego se koristi izrazom porez na dobit.

Četiri su temeljna elementa koji određuju karakter svakog poreza na dobit: porezna osnovica, porezni obveznik, porezna stopa i porezna olakšica. (*Zakon o porezu na dobit*, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16)

Poreznu osnovicu čini iskazana dobit u obračunskom razdoblju. Prema hrvatskom Zakonu o porezu na dobit porezna je osnovica dobit, tj. razlika prihoda i rashoda poduzeća propisana Zakonom. Za tuzemnog poreznog obveznika je to ukupna dobit ostvarena u Hrvatskoj i u inozemstvu, a za inozemnog poduzetnika dobit ostvarena u Hrvatskoj.

Obveznik poreza na dobit jest:

- Trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi,
- Tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezident),
- Porezni obveznik je i fizička osoba, koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka, ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak,
- Porezni obveznik je i fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak:

- a) ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kuna, ili
- b) ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta:
- u prethodnom poreznom razdoblju ostvario je dohodak veći od 400.000,00 kuna,
 - ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kuna,
 - u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika..

Porezna stopa

Od 1994. godine poduzetnička dobit tuzemnih i inozemnih poreznih obveznika oporezuje se po jedinstvenoj stopi od 25%. No izmjenama donesenim krajem 1996.godine stopa je povećana na 35% kako bi bila usklađena sa gornjom stopom poreza na dohodak. Radi poticanja na ulaganje nakon 2000. godine stopa poreza na dobit smanjena je na 20%, što Hrvatsku svrstava u red zemalja s relativno niskom stopom oporezivanja dobiti.

Od 1.siječnja 2017. Republika uvodi nove stope poreza na dobit te su one sljedeće:

- 12% ukoliko su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 3.000.000,00 kuna, ili
- 18% ukoliko su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi jednaki ili veći od 3.000.000,01 kuna.

Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Porez na dodanu vrijednost (PDV) je, pojednostavljeno rečeno, porez na potrošnju, jer se plaća prilikom kupnje i uvoza dobara i korištenja usluga, te na isporuke dobara i usluga što se obave uz djelomičnu naknadu, bez naknade u ne poduzetničke svrhe ili uz povoljnije uvjete. Poduzetnici koji su u sustavu PDV-a taj porez obračunavaju i naplaćuju po računima za isporučena dobra i obavljene usluge kupcima tih dobara i usluga. (*Zakon o PDV, NN 73/13, 148/13, 143/14, 115/16; Rješenja USRH 99/13, 153/13*)

Svaki poduzetnik koji je u lancu isporuke, od proizvođača, pružatelja usluga ili uvoznika, pa do trgovca u veleprodaji i maloprodaji, obračunava i naplaćuje PDV u računima za isporučena dobra i usluge, s tim da ima pravo odbiti pretporez. To je svota PDV-a što ju je poduzetnik platio po osnovi računa za nabavu dobara i usluga što ih koristi u obavljanju gospodarske djelatnosti. Krajnji učinak je obračunavanje poreza na vrijednost što je nastala (dodana) u svakoj fazi prodaje dobara i usluga – porez na dodanu vrijednost.

Porezna osnovica je naknada to jest sve ono što je isporučitelj dobara ili usluge primio ili treba primiti od kupca ili neke druge osobe za te isporuke.

Porezni obveznik obavezan je izdati račun za isporuke (dobara i usluga koje je obavio) i za primljene predujmove, obračunati PDV na izdanim računima te za razdoblje oporezivanja utvrditi ukupnu obvezu PDV-a (fakturirana realizacija).

Razdoblje oporezivanja je od prvog do posljednjeg dana u mjesecu, za koje se podnosi prijava i upućuje obveza za PDV ili traži povrat PDV-a. Za porezne obveznike koji su u prethodnoj kalendarskoj godini vrijednosti isporuka manja od 800.000,00 kuna, razdoblja oporezivanja su od prvog do posljednjeg dana u tromjesečju.

Porezne stope poreza na dodanu vrijednost su 25% standardna stopa, te 13% i 5% snižene stope.

Oslobodenja u sustavu PDV-a propisana su za neke djelatnosti od javnog interesa (poštanske usluge, bolnička i medicinska njega, usluge socijalne skrbi, nastave, vjerskih ili filozofskih institucija, sportske usluge itd.), neke specifične usluge (osiguranja, kreditiranja, naplate potraživanja, upravljanja investicijskim fondovima, transakcije dionica i udjela i slične usluge) te neke usluge prijevoza, malih poduzetnika i slične, unutar EU.

Obveza izdavanja računa sa svim elementima propisanim Zakonom, osnova je pravilnog funkcioniranja poreza na dodanu vrijednost i sprečavanje porezne evazije. Računom se, naime, omogućava točni obračun PDV-a kojeg izdavatelj računa mora uplatiti u proračun a istovremeno se omogućava primatelju računa da traži povrat istog iznosa s računa iz proračuna (taj isti porez kojeg je dužan izdavatelj računa uplatiti u proračun predstavlja pretporez za primatelja računa). Ovim sustavom pretporeza (poreza koji je obračunat na računu a čini pravo na umanjenje porezne obveze primatelja računa) porez na promet postaje porez „na dodanu vrijednost“ budući da omogućava smanjenje porezne obveze svakog poreznog obveznika na porez koji je u proračun uplatio njegov prethodnik (primjena indirektna metode ili tzv. Metode računa tj. kreditne metode.

Trošarine i posebni porezi

Posebnim porezima ili trošarinama oporezuje se promet određenih proizvoda, a plaćaju ih proizvođači ili uvoznici, i to u apsolutnom iznosu po jedinici mjere tog proizvoda (kilogramu, litri, komadu...). Razlozi njihova uvođenja su brojni (socijalni, ekološki, zdravstveni, fiskalni). Prednost tih poreza u odnosu prema drugim porezima jest jednostavnost ubiranja, mali broj poreznih obveznika i izdašnost.

Prva trošarina na kavu uvedena je u srpnju 1993. godine. Godinu dana poslije uvode se trošarine na naftne derivate, duhanske proizvode, alkohol, pivo, bezalkoholna pića i uvozne automobile. Trošarina na zrakoplove uvedena je 1998., a u listopadu 1999. uvedena je trošarina na luksuzne proizvode.

Porez plaćaju proizvođači ili uvoznici te oni koji nabavljaju ili primaju te proizvode iz inozemstva, osim onih koji su prema carinskim propisima oslobođeni takvog plaćanja. Iznimka je posebni porez na promet rabljenih automobila (koji nije trošarina), a plaćaju ga kupci tih automobila.

Od 01.siječnja 2002. godine nadležnost obračuna, naplate i nadzora posebnih poreza prelazi temeljem odredaba Zakona o carinskoj službi s Porezne uprave na Carinsku upravu RH.

U Hrvatskoj posebni porez na promet čine jedan od najznačajnijih poreznih prihoda. Posljednjih godina došlo je do značajnih promjena u trošarinskom sustavu, prije svega u kontekstu prilagodbe pravnoj stečevini EU. U tom kontekstu posebni porezi mogu se podijeliti u dvije skupine: **Prvu skupinu** čine trošarine prilagođene zahtjevima EU, a **drugu skupinu** ostali posebni porezi na promet koji nisu predmet harmonizacije EU. U EU postoji nekoliko direktiva koje uređuju harmonizaciju trošarina.

Posebni porez na motorna vozila

Predmet oporezivanja su motorna vozila na koje nije obračunat i plaćen posebni porez u Republici Hrvatskoj koja se registriraju sukladno posebnim propisima:

- Osobni automobili i ostala motorna vozila konstruirana prvenstveno za prijevoz osoba, uključujući motorna vozila tipa karavan, kombi i trkaći automobil,
- Motocikli (uključujući i mopede), bicikli i slična vozila s pomoćnim motorom, sa ili bez bočne prikolice,
- Pick up vozila s dvostrukom kabinom, neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranoj nomenklaturi ,
- ATV vozila, neovisno o njihovom razvrstavanju u kombiniranoj nomenklaturi.

Prihodi hrvatskog proračuna u ukupnom iznosu te specifikacija poreznih prihoda u razdoblju od 2010. do 2013. godine prikazani su u tablici u nastavku. Uočljivo je visoko učešće prihoda od poreza na robe i usluge (poreza na dodanu vrijednost, poreza na promet te posebnih poreza na promet i trošarina) kontinuirano tijekom cijelog razdoblja budući da ti prihodi čine od 69,2% ukupnih poreznih prihoda u 2010. do 70,9% u 2013. Promatrajući njihov udio u ukupnim prihodima proračuna, uočava se također rast od 39,4% u 2010. do 41,2% u 2013. godini. Za zaključiti je da je oporezivanje potrošnje ključni segment oporezivanja u kontekstu prihoda proračuna.

3.2.2.2. Županijski porezi

Županije, gradovi i općine mogu uvesti svoje poreze koji su njihov vlastiti prihod. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan, odnosno sastoji se od više poreznih oblika: državni, županijski, gradski ili općinski te zajednički porezi. Prihodi užih teritorijalnih jedinica jesu prihodi koje smiju ubirati i trošiti u cijelosti ili samo djelomično uže jedinice, što ovisi o teritorijalnom ustroju određene zemlje. U RH to su prihodi županija, općina i gradova. (*Zakon o lokalnim porezima NN 115/16*)

Županijske poreze u hrvatskom poreznom sustavu čine:

- Porez na nasljedstva i darove,
- Porez na cestovna motorna vozila,
- Porez na plovila i
- Porez na automate za zabavne igre.

Hrvatske županije godišnje od naslijeđene imovine naplate 8,5 milijuna kuna poreza i po toj svoti ulazimo u red država koje minimalno oporezuju nasljednu imovinu svojih građana.

Porez na nasljedstvo i darove iznosi 5% (s tim da je u županijskoj nadležnosti propisivanje visine porezne stope na svom području, od 0 do 5%), a plaća se na svotu iznad 50 tisuća kuna. Prvi nasljedni red ne plaća nikakav porez na imovinu stečen nasljedstvom i darivanjem, bilo da je riječ o nekretninama, štednji, slikama ili nekim drugim vrijednostima.

Nasljednici i daroprimatelji dužni su u roku 30 dana od dana nastanka porezne obveze nadležnom poreznom tijelu prema svom prebivalištu, uobičajenom boravištu (fizičke osobe) ili sjedištu (pravne osobe) dostaviti pravomoćno rješenje o nasljeđivanju, odnosno odluku tijela državne uprave ili suda, ugovor o darovanju ili samo prijavu, ako ugovor o darovanju nije zaključen u pisanom obliku. Uz prijavu se mora podnijeti ugovor o darovanju ili drugi ugovor, odnosno sudsku odluku ili odluku tijela državne uprave.

Na zahtjev poreznog tijela porezni obveznik mora dostaviti i druge podatke potrebne za utvrđivanje poreza. (*18 Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, (2016.), Oporezivanje nasljedstva i darovanja, X. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb*)

Osnovica poreza na nasljedstva i darove je svota gotova novca (gotovina) i tržišna vrijednost financijske i druge imovine na dan utvrđivanja porezne obveze i to nakon odbitka dugova i troškova što se odnose na imovinu na koju se plaća taj porez. Poreznu osnovicu obračunava nadležno porezno tijelo prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika.

Porezni obveznik je dužan platiti utvrđeni iznos poreza u roku 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju tog poreza. Porezni obveznik ima pravo podnijeti žalbu protiv poreznog rješenja kojim je odlučeno o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno-pravnog odnosa, i to ako rješenje nije pravomoćno i izvršeno.

Porez na cestovna motorna vozila je županijski porez i čini županijski prihod, za razliku od posebnog poreza na ostala vozila koji se ubrajaju u državne poreze, pa je stoga nužno razlikovati iste. Porezni obveznik poreza na cestovna motorna vozila je pravna ili fizička osoba koja je vlasnik registriranog osobnog automobila i motocikla. Predmet oporezivana čine osobni automobili i motocikli do 10 godina starosti, ne uzimajući u obzir godinu proizvodnje.

Tablica 1: Svota oporezivanja s obzirom na snagu motora i starost **osobnog vozila**

SNAGA MOTORA	SVOTA POREZA (ovisno o godinama starosti)		
KW	Do 2 godine starosti	Od 2-5 godina starosti	Od 5 do 10 godina starosti
0 – 55	300,00 kn	250,00 kn	200,00 kn
55 - 70	400,00 kn	350,00 kn	250,00 kn
70 - 100	600,00 kn	500,00 kn	400,00 kn
100 - 130	900,00 kn	700,00 kn	600,00 kn
Preko 130	1.500,00 kn	1.200,00 kn	1.000,00 kn

Izvor: Ministarstvo financija, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_cestovna_motorna_vozila.aspx

Tablica 2: Svota oporezivanja s obzirom na snagu motora i starost **motocikla**

SNAGA MOTORA	SVOTA	POREZA	(ovisno o	godinama)
KW	Do 2 godine starosti	Od 2 do 5 godina starosti	Od 5 do 10 godina starosti	Preko 10 godina starosti
0 – 20	100,00 kn	80,00 kn	50,00 kn	-
20 – 50	200,00 kn	150,00 kn	100,00 kn	50,00 kn
50 – 80	500,00 kn	400,00 kn	300,00 kn	200,00 kn
80 i više	1.200,00 kn	1.000,00 kn	800,00 kn	600,00 kn

Izvor: Ministarstvo financija, dostupno na <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/Motorna%20vozila/Vlasnik.aspx>

Porez na cestovna motorna vozila je godišnji porez i plaća se u roku 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju tog poreza. Županija može svojom odlukom propisati da se porez na cestovna motorna vozila plaća pri registraciji vozila. Iznos poreza uplaćuje se u korist računa županije ili Grada Zagreba, a prema sjedištu ili prebivalištu poreznog obveznika.

Porez na plovila

Obveznik poreza na plovila je svaka pravna i fizička osoba koja je vlasnik plovila, gdje plovilo predstavlja brod ili čamac unutarnje plovidbe koji služe razonodi, sportu ili rekreaciji.

Predmet oporezivanja čini plovilo ovisno o dužini iskazanoj u metrima, s kabinom ili bez kabine, te snazi motora iskazanoj u metrima, te snazi motora iskazanoj u kilovatima. Iznos poreza koji je potrebno uplatiti ovisno o vrsti plovila, dužini i snazi motora je prikazan u sljedećim tablicama:

PLOVILO BEZ KABINE

Tablica 3: Visina poreza ovisno o dužini plovila i snazi motora

DUŽINA PLOVILA	OVISNO O SNAZI MOTORA (plaća se u kn)		
Dužina (m)	Do 30 kW	Od 30 do 100 kW	Preko 100 kW
5 – 7 m	-	200,00 kn	400,00 kn
7 – 10 m	100,00 kn	300,00 kn	500,00 kn
10 i više m	200,00 kn	450,00 kn	600,00 kn

Izvor: Ministarstvo financija, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_plovila.aspx

PLOVILO S KABINOM NA MOTORNI POGON

Tablica 6: Visina poreza ovisno o dužini plovila i snazi motora

DUŽINA PLOVILA	OVISNO O	SNAZI	MOTORA	(plaća se u kn)
Dužina (m)	Do 30 kW	Od 30 do 100 kW	Od 100 do 500 kW	Preko 500 kW
5 – 7 m	-	200,00 kn	300,00 kn	-
7 – 10 m	200,00 kn	400,00 kn	500,00 kn	2.500,00 kn
10 – 12 m	300,00 kn	500,00 kn	1.000,00 kn	3.500,00 kn
12 i više m	400,00 kn	1.000,00 kn	3.000,00 kn	5.000,00 kn

Izvor: Ministarstvo financija, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_plovila.aspx

PLOVILO S KABINOM I POGONOM NA JEDRA

Tablica 5: visina poreza ovisno o dužini plovila i snazi motora

DUŽINA PLOVILA	OVISNO O	SNAZI	MOTORA	(plaća se u kn)
Dužina (m)	Do 10 kW	Od 10 do 25 kW	Od 25 do 100 kW	Preko 100 kW
5 – 7 m	-	300,00 kn	400,00 kn	500,00 kn
7 – 10 m	200,00 kn	600,00 kn	1.000,00 kn	2.000,00 kn
10 – 12 m	300,00 kn	800,00 kn	2.000,00 kn	3.000,00 kn
12 i više m	400,00 kn	1.500,00 kn	3.000,00 kn	4.000,00 kn

Izvor: Ministarstvo financija, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_plovila.aspx

Porez na plovila je godišnji porez i plaća se u roku 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju toga poreza od nadležnog poreznog tijela na čijem području je plovilo registrirano. Porez na plovila je prihod županije u kojoj je plovilo registrirano ili Grada Zagreba, a uplaćuje se u korist računa za redovno poslovanje te županije ili Grada Zagreba.

Porez na automate za zabavne igre

Svi zabavni automati, od flipera, stolnog nogometa do videoigara i simulatora koji se postavljaju na javnim mjestima, moraju biti označeni markicama Ministarstva financija. Kako tvrde u Ministarstvu, država tim pokušava uvesti red na tržištu zabavnih igara na kojima još uvijek vlada kaos. Posljedice toga su znatne utaje poreza koje država tijekom proteklih godina nije uspjela staviti pod kontrolu iako je poduzimala niz akcija, u kojima su po kafićima kontrolirani zabavni automati. (*Orešić, B., (2001.), članak „Fliperi i biljari će morati imati markice Ministarstva financija“ na web stranici: <http://www.monitor.hr/clanci/fliperi-i-biljari-morat-ce-imati-markice-ministarstva-financija/13821/>*

Porezni obveznik poreza na automate za zabavne igre je svaka pravna ili fizička osoba koja automate za zabavne igre stavlja u uporabu u zabavnim klubovima, ugostiteljskim objektima, javnim objektima i drugim javnim prostorima. Pod automatima se smatraju automati koji služe za priređivanje zabavnih igara na računalima, simulatorima, video automatima, fliperima, pikadima, biljarima, stolnom nogometu i drugim sličnim automatima koji se stavljaju u pogon s pomoću kovanica, žetona ili uz naplatu, pri čemu igrač ne ostvaruje dobitak u novcu, stvarima ili pravima. Pod zabavnim klubovima smatraju se prostori u kojima se priređuju zabavne igre na automatima za zabavu, a čina površina ne može biti manja od 30 m² i u kojima mora biti postavljeno najmanje 5 automata za zabavne igre.

Iznos poreza iznosi 100 kuna mjesečno po aparatu.

Porezni obveznik dužan je prije stavljanja u uporabu automata za zabavne igre nadležnom područnom uredu Porezne uprave prema mjestu uporabe automata podnijeti zahtjev za izdavanje nadzorne naljepnice (markice) za označavanje automata. Nadležni područni ured Porezne uprave izdaje poreznom obvezniku za svaki prijavljeni automat nadzornu

naljepnicu (markicu) za označavanje automata koja važi samo za mjesec u kojem je izvršena prijava i plaćen porez na automat/e. za svaki sljedeći mjesec uporabe automata na istoj lokaciji porezni obveznik dužan je uz zahtjev za izdavanje naljepnice dostaviti samo dokaz o izvršenoj uplati poreza na automate za zabavne igre. *(P.Uprava,2016)*

3.2.2.4. Gradski i općinski porezi

Prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, županije, općine i gradovi mogu uvesti svoje poreze koji su njihovi vlastiti prihodi. (*Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16*)

Općinski ili gradski porezi

- Prirez porezu na dohodak
- Porez na potrošnju
- Porez na kuće za odmor
- Porez na tvrtku ili naziv
- Porez na korištenje javnih površina

Prirez porezu na dohodak

Obveznicima poreza na dohodak sa svog područja predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može svojom odlukom propisati plaćanje poreza na dohodak. Pripada jedinici lokalne samouprave na području koje je prebivalište ili uobičajeno boravište obveznika plaćanja prireza porezu na dohodak.

Stopa/Iznos

1. Općina do 10 %
2. Grad ispod 30.000 stanovnika do 12 %
3. Grad iznad 30.000 stanovnika do 15 %
4. Grad Zagreb do 18 %.

Slika 2: Pregled stopa prireza porezu na dohodak za ispostavu Lika
Primjena u 2016. godini

3028 PU ISTRA, PRIMORJE, LIKA						
3476 ISPOSTAVA DELNICE						
181	069	Grad Delnice	5,00%	NN/03/02	01.01.2002.	5,000%
182	275	Mrkopalj	5,00%	NN/11/02, 9/03	01.01.2002.	5,000%
			7,00%	NN 6/16	01.02.2016.	6,833%
183	369	Ravna Gora	7,50%	NN/14/02, 19/02	01.01.2002.	7,500%
184	117	Fužine	5,00%	NN/121/06	01.01.2007.	5,000%
185	055	Grad Čabar	5,00%	NN/111/01	01.01.2002.	5,000%
			5,00%	NN 126/09	01.01.2010.	5,000%
186	509	Grad Vrbovsko	6,00%	NN/156/04, 52/10	01.01.2002.	10,000%
			10,00%	NN 156/14	01.01.2015.	
3477 ISPOSTAVA GOSPIĆ						
187	130	Grad Gospić	10,00%	NN 42/12	01.05.2012.	10,000%
188	240	Lovinac	3,00%	NN/16/02, 6/07	01.03.2002.	8,000%
			8,00%	NN 149/14	01.01.2015.	
189	323	Perušić	8,00%	NN 5/14	01.02.2014.	8,000%
190	084	Donji Lapac	5,00%	NN/57/07	01.07.2007.	5,00%
191	455	Plitvička Jezera	5,00%	NN/15/02, 19/02	01.01.2002.	5,000%
192	467	Udbina	5,00%	125/02	01.03.2002.	5,000%
3479 ISPOSTAVA OTOČAC						
193	313	Grad Otočac	5,00%	NN/107/01, 20/06	01.01.2002.	9,000%
			9,00%	NN 57/12	31.05.2012.	
194	037	Brinje	10,00%	NN/03/02	01.01.2002.	10,000%
195	512	Vrhovine	10,00%	NN/115/01, 11/03, 8/04	01.01.2002.	5,000%
			7,00%	NN131/06	01.01.2007.	
			5,00%	NN 30/11	01.07.2011.	
196	387	Grad Senj	10,00%	NN 146/14	01.01.2015.	10,000%

Izvor:

https://www.porezna-uprava.hr/obrazac_joppd/Documents/Va%C5%BEE%C4%87e%20stope%20prireza%20u%202016.pdf

Porez na potrošnju

Porezni obveznik poreza na potrošnju su pravne i fizičke osobe koje pružaju ugostiteljske usluge.

Predmet oporezivanja/ poreznu osnovicu čini prodajna cijena pića koja se prodaje u ugostiteljskim objektima. Porez za potrošnju plaća se na potrošnju alkoholnih pića (vinjak, rakiju i žestoka pića) prirodnih vina, specijalnih vina, piva i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima, a u koju nije uključen porez na dodanu vrijednost.

Stopa poreza na potrošnju iznosi 3 %.

Porez na kuće za odmor

Porez na kuće za odmor plaćaju pravne i fizičke osobe koje su vlasnici kuća za odmor.

Iznosi poreza koji se plaća na kuće za odmor jest od 5 do 15 kuna/m² korisne površine kuće za odmor. Visinu poreza propisuje svojom odlukom predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

Ova vrsta poreza ne plaća se:

- na kuće za odmor koje ne mogu koristiti zbog ratnih razaranja i prirodnih nepogoda (poplava, požar, potres) te starosti i trošnosti,
- na kuće za odmor za vrijeme dok su u njima smješteni prognanici i izbjeglice,
- na odmarališta u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja služe za smještaj djece u dobi do 15 godina.

Porez na kuće za odmor prihod je jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi kuća za odmor.

Porez na korištenje javnih površina

Porez na korištenje javnih površina plaćaju pravne i fizičke osobe koje koriste javne površine. Ova vrsta poreza plaća se u visini, na način i pod uvjetima koje propiše predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave svojom odlukom.

Porez na korištenje javnih površina prihod je jedinice lokalne samouprave na čijem se području javna površina koristi.

Porez na nekretnine

Predmet oporezivanja je nekretnina.

Neizgrađeno građevinsko zemljište na kojem je započeto građenje smatra se izgrađenim prostorom i oporezuje se na način i pod pretpostavkama propisanim za prostore ako su protekle dvije godine od pravomoćnosti građevinske dozvole ili drugog akta za građenje ili od dana izdavanja potvrde glavnog projekta.

Porez na nekretnine obračunava se na ukupnu neto podnu površinu nekretnine (prostora koji je oporeziv) sukladno propisu o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine te na stvarnu površinu zemljišta.

Godišnji iznos poreza po m² obračunske površine nekretnine utvrđuje se množenjem:

- 1.vrijednost boda (B),**
- 2. koeficijent zone (Kz)**
- 3.koeficijent namjene (Kn)**
- 4. Koeficijent stanja (Ks)**
- 5. koeficijent dobi (Kd)**

1. Vrijednost boda određuje odlukom predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, ako predstavničko tijelo ne odredi vrijednost boda, za obračun poreza u sljedećoj kalendarskoj godini koristi se vrijednost boda iz prethodne kalendarske godine.

2. Koeficijent zone određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave za pojedine zone, a najviši koeficijent u prvoj zoni općine, odnosno grada iznosi 1. Područja zona u gradu, odnosno općini utvrđuje predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave ovisno o pogodnosti položaja i komunalnoj opremljenosti određenog područja, prema vlastitim uvjetima i mjerilima.

3. Koeficijent namjene ovisi o vrsti nekretnine i iznosi za:

- Stambeni prostor koji služi za trajno stanovanje i prostor koji koriste neprofitne organizacije koeficijent 1
- Garažni prostor i druge pomoćne prostorije koeficijent 1

- Neizgrađeno građevinsko zemljište koeficijent 0,5

4. Koeficijent stanja primjenjuje se na prostore i utvrđuje se za:

- Prostore koji zbog oštećenja ili nedostataka pojedinih dijelova nisu prikladni za uporabu sukladno svojoj namjeni koeficijent 0,8
- Prostore koji su prikladni za uporabu sukladno svojoj namjeni koeficijent 1
- Prostore koji su prikladni za uporabu sukladno svojoj namjeni i raspolažu dodatnim sadržajima koeficijent 1,2

5. Koeficijent dobi primjenjuje se na prostore, a ovisi o godini izgradnje te se utvrđuje za razdoblje građenja:

- Do 1940. godine koeficijent 0,8
- Od 1941. do 1970. godine koeficijent 0,9
- Od 1971. do 1987. godine koeficijent 1
- Od 1988. do 2005. godine koeficijent 1,1
- Od 2006. i dalje koeficijent 1,2.

3.2.2.4. Zajednički porezi

Zajednički porezi dijelom pripadaju državnom proračunu, a dijelom proračunu: a) županija i gradova/općina ili b) gradova/općina. U grupu zajedničkih poreza ubrajaju se porez na dohodak i porez na promet nekretnina.

Porez na dohodak - je uz porez na promet jedan od najznačajnijih poreza u suvremenim poreznim sustavima, jer je njegov udjel u bruto domaćem proizvodu (BDP-u) zemalja Europske Unije oko 11%. Kolijevka modernog poreza na dohodak je Engleska, a prvi put je uveden 1798. godine za potrebe financiranja rata s Napoleonom.

Porez na dohodak je porezni oblik kojim se zahvaća dohodak fizičkih osoba (građana), odnosno, može se definirati kao porez kojim se oporezivanje ekonomske snage građana primarno, ali ne i isključivo, temelji na dohotku.

Karakteristike poreza na dohodak

Porez na dohodak je jedan od najznačajnijih poreznih oblika, uz porez na promet. Kao instrument fiskalne politike, ima ulogu politike raspodjele, konjunkturane politike, te politike gospodarskog rasta. Kod poreza na dohodak ishodište je načelo plaćanja poreza prema ekonomskoj snazi, koja je kod ovog oporezivanja – dohodak.

Karakteristike poreza na dohodak su:

- zahvaća dohodak fizičkih osoba - za utvrđivanje poreza nije važna samo visina dohotka i porezna tarifa, već i osobne karakteristike;
- porez na dohodak odnosi se na ukupni dohodak poreznog obveznika (razlikuje se od poreza na prihod, kojim se oporezuje samo pojedini oblici prihoda),
- pri oporezivanju uzimaju se u obzir karakteristike poreznog obveznika- osobni porez,
- oporezuje se ukupni neto dohodak; od bruto dohotka se odbijaju troškovi koji su bili potrebni da bi se dohodak ostvario,
- temelji se na pritjecanju prihoda tijekom razdoblja, tj. na dohotku koji je rezultat pritjecanja raznih prihoda tijekom razdoblja oporezivanja,
- porez na dohodak se odnosi na fizičke osobe tj. on je osobni porez pri čemu se u obzir uzimaju osobne okolnosti koje se odnose i koje su povezane s poreznim obveznikom,
- porez na dohodak je izravni porez tj. plaća se prije i neovisno o trošenju dohotka,
- porez na dohodak je jedan od najsloženijih poreza. potrebna je dobro organizirana porezna uprava, spremnost poreznog obveznika na suradnju, organiziran sustav evidencije podataka za razrez poreza.

4. KARAKTERISTIKE POREZNOG SUSTAVA RH U ODNOSU NA POREZE ČLANICA EU

Proračun Europske unije bi se trebao u potpunosti financirati iz vlastitih sredstava koji uključuju i prihode prikupljene porezom na dodanu vrijednost primjenjujući zajedničku stopu poreza na dodanu vrijednost na jedinstvenu poreznu osnovicu. Usklađivanje zakona država članica i stvaranje zajedničkog sustava poreza na dodanu vrijednost, rezultirat će lakšim ubiranjem poreza na dodanu vrijednost i omogućit će lakšu administrativnu provedbu kontrole i nadzora.

Glavni ključ u reguliranju i harmonizaciji poreza na dodanu vrijednost je Šesta Direktiva Europske unije gdje su utvrđena načela za porezna oslobođenja te propisi za najnižu opću stopu poreza na dodanu vrijednost i za sniženu stopu poreza na dodanu vrijednost. Tako najniža opća stopa poreza na dodanu vrijednost može biti maksimalno 15%, dok snižena ili povlaštena stopa poreza na dodanu vrijednost ne smije biti niža od 5%, a nulta stopa poreza na dodanu vrijednost bi se morala primjenjivati samo kod izvoza.

Zemlje članice Europske unije i Šesta Direktiva Vijeća Europske unije ne poznaju institucionalna porezna oslobođenja poreza na dodanu vrijednost. Usklađenost poreznih propisa zemalja članica u skladu sa Šestom Direktivom trebala je biti postignuta do 31. prosinca 2000. godine. Međutim taj rok je produžen do 31. prosinca 2005. godine.

U tablici broj 1 vidljivo je da udio poreza na dodanu vrijednost u ukupnim prihodima ima vrlo visoke postotke osobito u novo pridruženim zemljama članicama dok je u starim članicama taj udio nešto je manji. Porez na dodanu vrijednost u zemljama Europske unije ima značajan udio u BDP-u tijekom dugog razdoblja.¹³ Međutim Hrvatska ima daleko najveći udio prihoda od poreza na dodanu vrijednost u ukupnim prihodima. To je zapravo posljedica činjenice da Hrvatska ima jednostopni sustav oporezivanja po visokoj stopi koja je gotovo prosjek svih zemalja EU.

Tablica 6: Udio prihoda poreza na dodanu vrijednost u strukturi ukupnih prihoda nekih zemalja EU od 1995. do 2003. godine

ZEMLJA	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
Austrija	18,4	18,9	18,8	18,6	19,1	18,7	17,9	18,7
Belgija	15,1	15,3	15,2	14,8	15,7	15,9	15,2	15,4
Danska	19,3	19,5	19,7	19,7	19,1	19,5	19,4	19,9
Finska	17,4	17,1	18,4	18	18	17,4	17,8	18,2
Francuska	17	17,4	17,3	17,1	16,9	16,5	16,2	16,3
Irska	21,3	21,6	22	22,4	22,3	23,2	23,2	24,8
Italija	13,8	12,8	12,9	14,3	14,3	15,5	15	15,2
Luksemburg	14	13,9	13,9	14,3	14,5	14,7	14,9	14,9
Mađarska	-	-	-	-	-	-	21	20,6
Nizozemska	16,2	16,6	16,9	17,1	17,3	17,3	18,9	19,1
Njemačka	16,3	15,9	15,8	16,1	16,5	16,2	16,5	16,2
Poljska	15,8	17,5	19,3	19,7	20,2	22,1	21,6	22
Slovenija	-	-	-	-	12,5	23	22	22,6
Španjolska	15,9	16,1	16,3	16,6	17,7	17,7	17,2	16,9
Velika Britanija	19	19,2	19,2	18,1	18,6	18,2	18,4	19,3
Hrvatska	-	-	-	-	45,4	42,7	48,9	43,5

Izvor: : www.europa.eu.int ; "Structures of the taxation systems in the EU"

Harmonizacija poreza na dodanu vrijednost (moglo bi se govoriti o posrednim porezima) djelomično uspijeva Europskoj uniji za razliku od sustava oporezivanja dohotka i dobiti. Hrvatski sustav poreza na dodanu vrijednost dostatno je usklađen sa Šestom direktivom Europske unije. Razlike se javljaju kod koncepta institucionalnog oslobođenja banaka i osiguravajućih društava (prema Šestoj smjernici banke i osiguravajuća društva obveznici su poreza na dodanu vrijednost za promete koji nisu oslobođeni plaćanja poreza). Neusklađenost se javlja i kod nulte stope. Prema Šestoj smjernici Vijeća Europske unije nulta stopa se predviđa samo za izvozne isporuke dok se u Hrvatskoj nulta stopa odnosi na oporezivanje određenih isporuka dobara i usluga u tuzemstvu. Najveći izazov Hrvatskoj bit će osposobljavanje administrativne službe za posebne poreze koja će obuhvaćati njihovu primjenu i nadzor prema direktivama Europske unije (nadzor, statističku evidenciju, računovodstvenu evidenciju i određena upravna rješenja).

U sustavu poreza na dodanu vrijednost i posebnih poreza na promet od 1. siječnja 2005. godine nisu učinjene nikakve promjene, a utvrđeno je da se najveće različitosti hrvatskog poreznog sustava u odnosu na "stečevine Europske unije"¹⁵ primjećuju kod poreza na dodanu vrijednost, ali i posebnih poreza. U sustavu poreza na dodanu vrijednost očito je da će Hrvatska "morati" prijeći iz jednostopnog sustava oporezivanja na višestopni što bi značilo eventualno napuštanje koncepta nulte stope i uvođenje dviju ili čak triju povlaštenih stopa poreza na dodanu vrijednost uvažavajući pritom preporuke Šeste Direktive za proizvode i usluge na koje se te stope mogu primijeniti.

ZAKLJUČAK

Porezi su prisutni od samog nastanka civilizacije, ne postoji niti jedna civilizacija koja nije ubirala porez. Jednostavnije rečeno, svi moramo plaćati dio svojih prihoda državi. U suvremenim državama porezi su najvažniji izvor državnih prihoda, a od ostalih izvora državnih prihoda razlikuju se po tome što se prikupljaju na osnovi prisile i što nisu protunaknada za neku državnu uslugu.

Iako je svrha poreza ponajprije prikupljanje prihoda radi financiranja rashoda, tj. ostvarivanje fiskalnih ciljeva, oni se mogu primijeniti i kao instrument različitih ekonomskih politika. Tako porezi mogu utjecati na raspodjelu dohotka, ostvarivanje veće zaposlenosti ili stabilnosti cijena.

Porezni sustav Republike Hrvatske suvremen je sustav, usklađen sa smjernicama Europske unije i posjeduje slične karakteristike kao porezni sustav država članica.

Pri nastanku poreznog sustava Republike Hrvatske može se reći da su najviše utjecaja imale promjene nastale u socioekonomskom i političkom životu u ranim devedesetima, odnosno promjene uvjetovane raspadom Jugoslavije. Zbog ratnih vremena i okupacije Hrvatska je relativno kasno izvršila reformu poreznog sustava. Promjene u gospodarstvu Hrvatske značile su i promjene u poreznom sustavu, kao dijelu ukupnog gospodarskog sustava.

Hrvatska danas ima suvremeni porezni sustav usklađen sa smjernicama Europske unije. Primjenjuje 57 Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje je sklopila i preuzela, te koji čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske na način da su po pravnoj snazi iznad zakona.

Poduzetnička i tržišna sloboda temelj su gospodarskog ustroja Republike Hrvatske. Republika Hrvatska osigurava svim poduzetnicima (domaćim i stranim), jednak pravni položaj na tržištu. Inozemnom ulagaču jamči se slobodno iznošenje dobiti i uloženog kapitala. Hrvatski je porezni sustav usporediv s poreznim sustavima – članica EU, a utemeljen je na skupu izravnih i neizravnih poreza.

Hrvatski porezni sustav sastoji se od pet skupina poreza, a to su: državni porezi, županijski, gradski ili općinski, zajednički te porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću.

Ipak, kad je riječ o porezima najčešće se spominje njihova podjela na izravne i neizravne. Izravni porezi su oni koje uplaćujemo osobno ili ih za nas uplaćuje poslodavac u državnu blagajnu. Ti se porezi zaračunavaju u određenom postotku na naš dohodak ili imovinu i po pravilu se ne mogu prevaliti na drugoga. To znači da onaj tko porez plaća, porez i snosi. Izravni su porezi, na primjer, porez na dohodak koji plaćamo iz plaće, autorskog honorara ili obrta, porez na dobit koji plaćaju poduzeća.

Neizravne poreze ne snosi onaj tko ih uplaćuje u državni proračun, već ih najčešće prevaljuje na druge. Porezni obveznici neizravnih poreza kroz cijenu svojih dobara i usluga prevaljuju teret tih poreza na krajnjeg potrošača, tj. na građane. Najpoznatiji neizravni porez je porez na dodanu vrijednost.

Ankica Kasumović

,
potpis

Popis literature

Knjige,

1. Alijagić, M., Financiranje javne uprave, recenzirana skripta, 2015.
2. Janičev Z., Supić J., Hrvatski porezni sustav, Institut za javne financije, Zagreb, 2016.
3. Kliment, A., Dražić, L.I., Porez na dodanu vrijednost na temelju računa, usporedba HR sa zemljama EU, Pregledani znanstveni članak, 2005.
4. Mankiw, N. Gregory, Osnove ekonomije, Mate d.o.o., Zagreb, 2006.
5. Oporezivanje nasljedstva i darovanja, X. Dopunjeno i izmjenjeno izdanje, Zagreb, 2016

Zakoni:

6. Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16
7. Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16
8. Zakon o PDV-u, NN 73/13, 148/13, 143/13, 115/16
9. Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16

Web izvori:

10. Ministarstvo financija, Porezna uprava , prema <http://data.si/hr/porez-na-dobit-drzave-eu-u-poredenju-sa-slovenijom/> (15.7.2017)
11. <http://www.monitor.hr/clanci/fliperi-i-biljari-morat-ce-imati-markice-ministarstva-financija/13821/> (15.07.2017)
12. http://europa.eu/youreurope/business/vat-customs/buy-sell/vat-rates/index_hr.htm (19.08.2017)
13. (http://www.actarius.hr/act/knjigovodstvo/lib/exe/fetch.php?media=100412-pdv_za_pocetnike_2010.pdf) (27.08.2017)
14. <http://www.ijf.hr/rosen/rosenic/dobit.pdf> (27.08.2017)
15. , <http://data.si/hr/porez-na-dobit-drzave-eu-u-poredenju-sa-slovenijom/> (27.08.2017)
16. <http://www.mfin.hr/hr/drzavni-proracun-arhiva> (01.09.2017)
17. , https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_cestovna_motorna_vozila.aspx (01.09.2017)
18. , <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/Motorna%20vozila/Vlasnik.aspx> (01.09.2017)

Tablice i slike:

Tablica 1: Svota oporezivanja s obzirom na snagu motora i starost osobnog vozila

Tablica 2: Svota oporezivanja s obzirom na snagu motora i starost motocikla

Tablica 3, 4,5: Visina poreza ovisno o dužini plovila i snazi motora

Tablica 6: Udio prihoda poreza na dodanu vrijednost u strukturi ukupnih prihoda nekih zemalja EU od 1995. do 2003. godine

Slika 1: Porezne skupine u Republici Hrvatskoj

Slika 2: Pregled stopa prirezu na dohodak za ispostavu Lika, primjena u 2016.